

KONKURS ZA SREDNJE ŠKOLE „ŽIVOT S POPLAVAMA“

PRIJAVNICA

Škola: JU gimnazija „Vaso Pelagić“

Adresa škole: (ulica, grad, poštanski broj, država): Trg Pravde 3, Brčko 76100 BiH

Naziv tima: Brčanke

Članovi tima (ime, prezime i razred):

1. Slavica Jovanović

2. Dijana Babić

3. Tatjana Pudić

4. Nikolina Mijatović

5. Danica Stević

Ime i prezime mentora: Admir Mahmutović

Tel/mob mentora: 061 381 437

E-mail mentora: am2165@gmail.com

Ime, prezime i zanimanje ili funkcija intervjuirane osobe/intervjuiranih osoba :

Desanka Cvijetić neuropsihijatar

AUTORIZACIJA INTERVJUA: Svojim potpisom potvrđujem autentičnost intervjua.

Zecca Uj

(potpis intervjuirane osobe/intervjuiranih osoba)

Datum: 11.4. 2016. godine

Mahmutović Admir

potpis mentora

ŽIVOT S POPLAVAMA

Intervjuisana osoba živi u Doboju. A intervju obuhvata period maj 2014 godina.

Niko se nije nadao poplavama, posebno u ovom intenzitetu. Kako ste reagovali na prvu vijest da je voda potopila Dom zdravlja, u kojem radite?

Ja sam u Domu zdravlja bila sve do poplave. Iz prizemlja smo sve prenosili na sprat: papire, lične stvari, dokumentaciju, aparate... Jednog časa su nam rekli da krenemo kući. Kad smo krenuli, svi su trčali prema uzvišenju i onda je neko počeo da viče „Evo je, stigla je do suda, stigla je do nas voda.“ Ja sam potrčala prema svojoj ulici do koje se ide uzbrdo, Ulica Miloša Obilića, i tek onda sam, zapravo, vidjela kako je situacija ozbiljna. Vidjela sam vozila koja su krenula prema mojoj ulici jer je na uzvišenju, bila su zaglavljena ali su makar uspjela da se izvuku iz potopljenog dijela. Najteže sam podnijela to kada sam čula sirenu za opasnost i onda sam počela da plačem zato što me je to podsjetilo na rat i na opasnost od granata. Tako da je Dom zdravlja poplavljen i ja nisam vjerovala da će doći do službe u kojoj ja radim, do centra za mentalno zdravlje, zato što je taj centar puno izdignut. Prizemlje je visoko 3 metra i iznad njega je mjesto gdje ja radim. Međutim, voda je tu stigla i do visine od oko 1,5m. To znači da je voda dostigla visinu od 4,60m u dijelu grada gdje se nalazi Dom zdravlja, gdje ja radim.

Da li smatrate da je ljudski faktor kriv za poplave 2014?

Moje mišljenje je da je jedan faktor neplanska sječa šuma, jer se vode bujicama spuštaju niz rijeku. Zatim neuređena riječna korita, bacanje smeća u rijeka i nepročišćavanje, gradnja na mjestima koja su bila predviđena za vodotoke ili oticanje vode. Sve je to moglo da dovede do poplave. A građanstvo su mogli ranije obavijestiti, da makar ne bude žrtava, samim tim bi i šteta bila manja.

Koliko su bili ugroženi ljudi koji su u tom trenutku trebali medicinsku pomoć koju im je Dom zdravlja trebao pružiti ali nije bio u mogućnosti?

Bili su ugroženi, jer su bili u strahu i panici. Nije bilo telefonskih veza, tako da jedni za druge nisu znali. Ne znaju gdje su im porodice. Neka djeca su otišla u školu i nisu se vratila, roditelji su otišli na posao i nisu se vratili, a djeca koja su otišla u zabavište su kasno puštena kući. Svako je ostao tamo gdje se zatekao. Telefonske veze su bile veliki problem. Još jedan veliki problem je bio taj što se nije moglo doći do Doma zdravlja kada je bila potrebna pomoć, ali su odmah poslije toga čamcima pokušali da prevezu ljude kojima je bila potrebna pomoć. Na svu sreću bolnica nije bila poplavljena i povrijeđeni ljudi su išli tamo kako bi im se pružila pomoć.

Kako ste se osjećali kada ste znali da su vaši pacijenti negdje daleko, ugroženi i da im ne možete pružiti pomoć zbog prirodne barijere koja vas je spriječila?

Mislím da je i nekim zdravstvenim radnicima bila potrebna pomoć, jer im je imovina bila poplavljena, isto tako je njihova rodbina bila ugrožena. Naravno da je bilo teško, jer pacijenti koji su svaki dan dolazili na kontrole i primali injekcije koje su im bile potrebne su znali da će bez neprimanja redovne terapije doći do pogoršanja. Neki su zbog toga završili u bolnici. Mnogo bi

bilo lakše da su telefoni radili, pomoću kojih bi se mogli dati savjeti, ali tek su kasnije proradili. Bitna je bila podrška, tj. bitno je bilo smiriti ih, smanjiti paniku i podržati čovjeka da se oslobodi, da se ne plaši toga jer će sve to proći.

Vi, kao neuropsihijatar, možete li nam reći kakve posljedice je ova katastrofa ostavila na ljude koji su za dan izgubili sve ono što su godinama stvarali?

Prvo je bila neka faza šoka ili nevjerice da se to, zapravo, desilo. Zatim, razočarenje što su sve izgubili. Neki su sve to tokom rata izgubili, ali tada su bili mnogo mlađi za ponovno stvaranje svega što su imali. Ali onda kada se ponovo desio gubitak, zdravlje je popustilo, oni su stariji i bilo bi teško da počnu sve da grade ili renoviraju. Neki su govorili „Hvala Bogu, preživjeli smo.“ To je bilo spasenje. Znači, ostali smo živi. Jednom smo izgubili sve, pa kad se takvo nešto drugi put desilo bili smo zahvalni što smo ostali živi. A sada se sve to osjeća kada počne da pada kiša nekoliko dana, svi se sjete šta se tada desilo i pojavi se strah od toga da se ponovo ne dese poplave. To su traume i svako sjećanje na poplave ljudima u okruženju stvara unutrašnji nemir.

Kako je izgledao grad Doboj kada se rijeka vratila u svoje korito i, napokon, u potpunosti povukla?

Prosto da ne vjeruješ. Kada sam pogledala na pijacu, svi štandovi su bili skroz pod vodom i izgledalo je kao pravo more. Na ulicama su virili samo semafori, i to vrh semafora i ulična rasvjeta. Bukvalno su sve ulice bile potopljene, voda je negdje bila do prozora, a negdje i preko ulaznih vrata. Neka auta su bila skroz pod vodom a nekima se samo krov vidio. Viđala sam i da kiosci plivaju. Bilo je kao da rijeka teče kroz grad. Bilo je dobro što su brzo pronašli sistem kako da vodu izbace iz grada. Prekopali su glavni put i tada se voda ponovo vratila u korito rijeke Bosne kada se povukla.

Koliko vremena je bilo potrebno da se Dom zdravlja vrati u funkciju, a koliko da se vrati u stanje prije poplava?

Hitna služba je bila premještena u drugi prostor i radila je sve do pred ovu Novu godinu u tim prostorijama. Centar za mentalno zdravlje je kompletno renoviran u martu ove godine. A do tada smo radili u drugim centrima, kao što je to centar porodične medicine itd. Neke službe, kao što je fizikalna, se još nisu vratile na staro. Dok je dječija pedijatrija vraćena prošle sedmice. Što znači da je bilo katastrofalno i potrebno je bilo godina dana da se sve dovede u red, tj. kako je bilo prije. Što ne znači da mi nismo pružali pomoć na nekom drugom mjestu, u lošijim uslovima.

Kako ste uspjeli da sanirate štetu?

Uz pomoć Evropske Unije, Norveške, Švajcarske... Uz pomoć svih tih dobrotvora koji su pomogli u novcu, u sanitetskim autima, u opremi i u građevinskom materijalu i još uvijek je renoviranje u toku.

Koliko se osjećaju posljedice dvije godine nakon poplave?

Službe koje se još nisu vratile u svoj prostor trpe i pacijenti kojima pružaju te usluge. Uglavnom smo nekako prevazišli sve to i ne patimo zbog situacije u kojoj se nalazimo.

Mislite li da su se poplave na neki način mogle spriječiti ili makar ublažiti?

Naravno. Mogle su. Rekla sam šta je prouzrokovalo sve to. Od velike pomoći bi bilo kad ne bismo bacali smeće u vodotok.

Za kraj, da li imate neki prijedlog, odnosno riješenje koje bi spriječilo da se ponovo desi „maj 2014.“?

Da se naprave dobra riječna korita i nasipi, mostovi da se prilagode, tj. da se tzv. „uska grla“ otklone, da se ne siječe drveće koje drži obalu, da ne dolazi do odnošenja obradljivog zemljišta. Ako se eksploatiše, da se pravilno vadi iz sredine a ne sa strane. Na rijeci Bosni bi moglo da se radi uz pomoć šlepova koji bi sa sredine rijeke vadili šljunak i pijesak. Čim su ti veliki vodotokovi prohodni i čim primaju mnogo vode onda su rijeke koje se u njih ulivaju rasterećene.

